

УДК 364.2:330.1

*Олійничук О.І.,
канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри
економічної безпеки та фінансових розслідувань,
Тернопільський національний економічний університет*

СЕК'ЮРИТОЛОГІЯ ТА ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА

Постановка проблеми. Зростання інтенсивності життєдіяльності суспільства протягом останніх десятиліть супроводжується розширенням спектру внутрішніх і зовнішніх загроз, а також посиленням їхнього впливу на різні сфери людського буття. З огляду на зазначене, питання запобігання та нейтралізації впливу цих загроз набуває дедалі вагомішого значення і нерозривно пов'язане з поняттям «безпека», що тлумачиться як «стан, коли кому-, чому-небудь ніщо не загрожує» [1]. Президент Європейської асоціації наук з безпеки Л. Ф. Коженювський (Leszek F. Korzeniowski) визначає поняття «безпека» як певний об'єктивний стан, що ґрунтується на відсутності загроз та сприймається суб'єктивно індивідуумами або групами [11].

Поняття «безпека» все більшою мірою входить як в науково-теоретичну, так і практичну лексику людства. Безумовно, це пов'язано із багатьма соціально-економічними явищами останніх років, зокрема високою активністю глобалізаційних процесів, що породжує певний спротив серед їхніх противників і широку протидію з використанням як мирних, так і терористичних заходів; поширенням екологічних дисбалансів на планеті, що впливають на безпеку довкілля; демографічними тенденціями, зумовленими зміною цінностей і пріоритетів, а також рівнем охорони здоров'я; військовими діями в окремих регіонах світу, спричиненими здебільшого розподілом сфер впливу між окремими впливовими «гравцями» під прикриттям псевдопричин релігійного чи іншого культурного характеру; економічними трансформаціями країн і регіонів світу, що більшою чи меншою мірою впливають на еволюційні процеси людства.

Отже, проблеми безпеки загострюються із посиленням прагнення окремих країн чи культурно-релігійних груп домінувати, прогресивним розвитком людства, розширенням відтворення суспільно необхідного продукту на основі хижацько-споживацького принципу господарювання, що має превалюючий характер протягом останніх десятиліть. Тому свідома частина населення планети частіше акцентує увагу на питаннях забезпечення безпеки, намагаючись донести до загалу всю вагомість наслідків деструктивних дій у різних сферах життєдіяльності, що зумовлює актуальність наукових розробок з безпекознавства. Особливої уваги заслуговують вчення з безпеки у сфері економіки з огляду на наявність та постійне збільшення спектру загроз і ризиків і їхню вагомість, реальний та потенційний вплив на життя і добробут людини зокрема та людства загалом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі питання безпекознавства були об'єктами досліджень багатьох вчених різних галузей науки, в тому числі й економічної. Зокрема, Л. Ф. Коженювський у своїх наукових публікаціях висвітлює концептуальні аспекти безпеки [4; 11; 12]. Л. Ковечова, В. Клімо (L. Kovachova, V. Klimo) розглянули питання освіти в галузі безпеки в процесі глобалізації [13]. Комплексне дослідження з безпекознавства здійснив П. Тирала (P. Tyrała) [14]. Водночас П. Тирала, А. Ліманський, І. Драбик (P. Tyrała, A. Limanski, I. Drabik) виокремили сучасні чинники безпеки держави [8]. Колективом авторів навчального посібника під керівництвом З. С. Варналія розглянуто теоретичні засади економічної безпеки, її сутність та складові [3]. Монографічне дослідження концептуалізації управління економічною безпекою підприємства здійснила О. М. Ляшенко [6]. На основі зазначених праць можна зробити висновок про достатню

ґрунтовність досліджень в сфері безпекознавства, однак соціально-економічні події останніх років у світі доводять необхідність поглиблення концептуальних засад вчення з безпеки у різних сферах та їх практичного застосування задля стабілізації ситуації та сталого розвитку суспільства.

Постановка завдання. Метою дослідження є з'ясування сучасного стану наукових розробок і новітнього розуміння безпекознавства, виявлення наявних течій у науковій думці та формулювання авторського висновку щодо його концептуальних аспектів, доповнення наукового апарату вчення про безпеку і, зокрема в економічному спрямуванні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Рівень реальних і потенційних загроз, що склався у сучасному світі, вимагає формування адекватного наукового підходу та вироблення на його основі сукупності обґрунтованих і дієвих практичних заходів щодо попередження або нейтралізації дії небезпек. Безперечно, актуалізуються дослідження причинно-наслідкових зв'язків у сфері безпекознавства з метою розроблення ефективної системи безпеки та управління нею. На перший план у наукових пошуках виступає формування та поширення серед суспільства нового напрямку філософії – філософії безпеки, що можна визначити як форму людського мислення, спрямованого на усвідомлення пріоритетності безпеки буття людини, суспільства, природи, системи господарювання над іншими онтологічними принципами.

Потреба глибокого пізнання тих чи інших явищ зумовлює зародження нової науки. У даному контексті цілком логічним видається поява наукової ідеології – сек'юритології (лат. *securitas* – безпека, грец. *logos* – слово, вчення) – науки про безпечне функціонування окремого суб'єкта та спільноти загалом. Безумовно, щоб заслужити право на самостійне існування і розвиток, кожна наука повинна виділятися з-поміж інших суміжних наук власним неповторним набором концептуальних елементів, зокрема об'єктом, предметом, метою тощо. Врахування передумов виникнення сек'юритології та сучасні тенденції буття дозволяють здійснити авторське визначення її об'єкту та предмету як самостійної науки. Виходячи з того, що об'єктом будь-якої науки є дійсність і явища, на які розповсюджується пізнання, а предметом науки – сукупність найсуттєвіших питань, які вона цілеспрямовано вивчає, можна окреслити об'єкт і предмет сек'юритології. Так, об'єктом сек'юритології є функціонування окремого суб'єкта та (чи) спільноти, а також явища, що впливають на його якість і тривалість. Предметом сек'юритології є сукупність аспектів, які тією чи іншою мірою позначаються на безпечному функціонуванні окремого суб'єкта та (чи) спільноти.

На думку О. М. Ляшенко, метою сек'юритології є виявлення закономірностей безпечного розвитку ноосфери, вивчення впорядкування, класифікація і систематизація складних подій, процесів, явищ в сфері безпеки життєдіяльності людини і людства та вироблення відповідних заходів щодо їх запобігання, локалізації й усунення [6]. Таке визначення є достатньо містким і охоплює всі напрями сек'юритології, однак, на наш погляд, має надмірне змістове навантаження. Авторська позиція з даного приводу полягає в тому, що метою сек'юритології є опис, пояснення та передбачення процесів і явищ, які безпосередньо чи опосередковано стосуються безпеки окремого суб'єкта та (чи) спільноти, на основі відкриття законів їхнього безпечного функціонування.

Л. Ф. Коженювський з посиланням на В. І. Ярочкіна зазначає, що перші публікації із сек'юритології як наукової дисципліни, в яких висвітлювались проблеми безпеки, починаються в 1989 році, що пояснюється новими вимогами, очікуваннями й умовами, зумовленими революційними змінами соціально-політичних режимів в Європі [4].

Як слушно зауважують польські дослідники П. Тирала, А. Ліманський, І. Драбик, подальший розвиток сек'юритології визначить широку гаму охоронної діяльності для захисту від різномірних негативних наслідків сучасного розвитку цивілізації та стихійних сил. Водночас, за їхнім твердженням, «...ми перебуваємо на початку цієї дороги, а саме поняття потребує уточнення. Належить врахувати результати наукових досліджень, визначити мову цієї дисципліни. Це вимагає окреслення аксіоматичних засад цього явища. Необхідною є робота над дослідницьким апаратом, використання відомих методів інших дисциплін у сек'юритології. Вона, без сумніву, повинна використовувати значною мірою надбання праксеології, психології, соціології, політології, педагогіки, а також економіки. Великою мірою можна використати природничі, технічні, юридичні та медичні науки. Неунікненною є кооперація з військовими науками, поліційними, а також криміналістикою. Сек'юритологія є системою взаємопроникнених дій на користь безпеки в різних відособлених підсистемах людської діяльності. Це – філософія інтеграції всіх відомих аспектів безпеки, оскільки кризові ситуації в одній підсистемі спричиняють прояви небезпек в інших підсистемах. Можна сказати, що люди доброї волі на цілому світі повинні думати сек'юритологічно» [8, с. 21].

Таким чином, завданням науковців у даному векторі сприяти популяризації такої форми світогляду індивідуума, яка дозволить забезпечити безпечний розвиток всіх сфер життєдіяльності людини. З-поміж них, беззаперечно, важливе місце займає саме економічна, оскільки є передумовою для подальшого сталого прогресивного розвитку суспільства. Тому питання економічної безпеки були і залишаються актуальними у науково-практичних колах. Дана течія у науковій думці навіть зумовила появу окремого напрямку – економічної сек'юритології, що «...в епістемологічному аспекті становить собою сукупність фундаментальних знань щодо економічної безпеки, його побудову, структуру,

накопичення та упорядкування. У ньому мають виявлятися ґене́за та етапність розвитку економічної сек'юритології, форми та механізми знання про економічну безпеку, що виступають фундаментом побудови теоретичних основ економічної сек'юритології» [5].

Ю. С. Погорелов, В. В. Вахлакова відзначають, що накопичення змісту вітчизняної економічної сек'юритології відбувалося не лінійно, а, як і у більшості галузей науки, діалектично. Науковці слушно відзначають, що вітчизняна економічна сек'юритологія пройшла певну еволюцію й продовжує розвиватися, і виділяють такі етапи еволюції вітчизняної економічної сек'юритології:

1) феноменологічний (1995-2000 рр.) – період, коли економічна безпека була визнана як окремих об'єкт дослідження, як окрема категорія, яка зумовлює виникнення спеціалізованої галузі науки. Відзначається розмежування економічної безпеки за окремими її об'єктами – підприємством, регіоном, національною економікою в цілому; спрощене та навіть примітивізоване розуміння економічної безпеки, що було зумовлено емпіричним підходом до її вивчення;

2) дивергентний (2000-2014 рр.) – поглиблення розуміння економічної безпеки, виникненням об'єктно-орієнтованих досліджень з питань економічної безпеки (економічна безпека стратегічних альянсів, економічна безпека підприємств за окремими галузями економіки), розділенням сек'юритологічних досліджень на дослідження з питань суто економічної безпеки, функціонування системи економічної безпеки, управління системою економічної безпеки, виникненням значної кількості напрацювань з питань оцінювання та забезпечення економічної безпеки підприємства;

3) конвергентно-седиментативний (2014 р. – теперішній час) – намагання гармонізувати та узагальнити існуючі напрацювання з питань економічної безпеки [7, с. 20].

Звичайно, чіткі хронологічні границі між такими етапами відсутні, й кожен попередній етап доволі плавно переходить у наступний, однак, безперечно, ключовим поняттям економічної сек'юритології є поняття «економічна безпека», яке на даний час має досить різноманітне тлумачення як вітчизняними науковцями, так і зарубіжними.

І. В. Голіков, розглядаючи категорію «економічна безпека» з посиланням на Л. Г. Шемаєву, С. Н. МакФарлейн, (MacFarlane, S. Neil), Ю. ФунХунг (Yuen FoongKhong), відзначає, що вона вперше була введена до вжитку у зв'язку із застосуванням іншого терміну «національна безпека». Концепція національної безпеки як філософії досягнення стійкого стану держави пов'язана з подіями, які називали в історії як Вестфальський мир, в ході яких концепція суверенної держави стала основою нового міжнародного порядку. Найбільш ранні згадки про концепцію національної безпеки відносяться до 1790 р., які були зроблені в Єльському університеті. Історично поняття «національна безпека» включало в себе політичну, військову й економічну сфери [2, с. 311].

З практичної точки зору цікавими видаються підходи міжнародних інституцій, які у своїй діяльності опираються на власне тлумачення цієї категорії. Зокрема, у загальновідомій діловій газеті «Financial Times» з посиланням на Claude Revel, Skema відзначається, що поняття «економічна безпека» може відноситися до держав, а також приватних компаній.

Оскільки глобалізація стосується насамперед економічного процесу, очевидним є те, що застосування поняття «безпека» розповсюдилось з військової сфери на економічну. Економічна безпека враховує, зокрема, нові ризики, які з'являються в результаті поєднання конкуренції в умовах глобалізації та надзвичайну, якісно нову роль інформації. Водночас Сполучені Штати Америки створили нові правові інструменти для того, щоб захистити свою економіку від «хижаків», таких як US CFIUS з 1975 року. Питання полягає в тому, як досягти прийняттого балансу між безпекою та протекціонізмом [9].

Відповідно до позиції Міжнародної організації праці (МОП) економічна безпека складається з базового соціального забезпечення і визначається доступом до основних потреб інфраструктури щодо охорони здоров'я, освіти, житла, інформації та соціального захисту, а також безпеки, пов'язаної з роботою [10].

Цікавим є той факт, що тлумачення поняття «економічна безпека» подається і Міжнародним комітетом Червоного Хреста (МКЧХ). Так, відповідаючи на запитання «Що таке економічна безпека?», МКЧХ визначає дане поняття як здатність окремих людей, сімей або громад постійно і в достатній мірі задовольняти власні основні потреби, що може варіюватися залежно від фізичних потреб індивідуума, навколишнього середовища і превалюючих культурних стандартів. Продукти харчування, житло, одяг і предмети гігієни кваліфікуються як істотні потреби, що пов'язані з відповідними витратами; основні засоби, необхідні для заробітку на прожиття, а також витрати, пов'язані з охороною здоров'я та освітою.

При МКЧХ функціонує Відділ економічної безпеки (EcoSec), що є структурним підрозділом Відділу надання допомоги, який працює над з'ясуванням того, чи люди, які страждають від різних видів криз і конфліктів, можуть постійно задовольняти свої життєві потреби. Якщо вони цього не можуть зробити, то EcoSec робить все, аби допомогти захистити життя чи забезпечити відновлення засобів для існування [15].

Отже, МКЧХ розглядає поняття «економічна безпека» виключно з точки зору забезпечення життєвих потреб здебільшого окремих індивідуумів, які зазнають впливу певних негативних чинників.

Враховуючи наявні наукові та практичні підходи до розуміння поняття «економічна безпека», нами сформульовано дефініцію, яка, на наш погляд, найбільшою мірою означає весь спектр даної категорії. Відповідно до авторського розуміння «економічна безпека» – це стан захищеності суб'єкта економічних відносин від дії різноманітних негативних факторів як економічного, так і неекономічного характеру. Під таке визначення підпадають як окрема людина, що безпосередньо продукує та споживає економічні блага, так і відповідний господарюючий суб'єкт.

Висновки з проведеного дослідження. Проведене дослідження дозволяє зробити висновок, що в умовах незворотної глобалізації закономірним є розвиток нових ідеологій щодо буття людства та людини зокрема. Серед них помітне місце займає нова наука «сек'юритологія» – форма інтелектуальної діяльності людства, в результаті якої генеруються знання про функціонування окремих суб'єктів і їхніх спільнот, що здатне протистояти дії негативних факторів чи нейтралізувати її наслідки, а також виявлення та пізнання причинно-наслідкових зв'язків у сфері безпеки буття. Сек'юритологія як самостійна наука володіє власною сукупністю концептуальних елементів, що відрізняють її від інших наук. Під об'єктом сек'юритології пропонується розуміти функціонування окремого суб'єкта та (чи) спільноти, а також явища, що впливають на його якість і тривалість, а предметом – сукупність аспектів, які тією чи іншою мірою позначаються на безпечному функціонуванні окремого суб'єкта та (чи) спільноти. Наукові розвідки із сек'юритології зачіпають різні сфери життєдіяльності і, зокрема, економічну, що дозволяє виокремити економічну сек'юритологію як потужну течію у науковій думці сучасності. У результаті динамічного розвитку економічної сек'юритології сформовано достатній методичний інструментарій з виявлення загроз безпечному функціонуванню різнорівневих суб'єктів економіки та відповідної протидії. Ключовим поняттям економічної сек'юритології є поняття «економічна безпека», що може бути визначене як стан захищеності суб'єкта економічних відносин від дії негативних факторів як економічного, так і неекономічного характеру. У даному напрямі дослідження перспективним видається поглиблення концептуальних основ економічної сек'юритології.

Бібліографічний список

1. Академічний тлумачний словник (1970-1980) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sum.in.ua/s/bezpeka>.
2. Голіков І. В. Сутність та еволюція поняття економічна безпека / І. В. Голіков // Проблеми економіки. – 2014. – № 1. – С. 309-314.
3. Економічна безпека / З. С. Варналій, П. В. Мельник, Л. Л. Тарангул та ін.; за ред. З. С. Варналія. – К. : Знання, 2009. – 647 с.
4. Коженевски Л. Секюритология – наука о безопасности [Электронный ресурс] / Лешек Коженевски. – Режим доступа: http://www.ua-ed.narod.ru/Kozhenyovskii_L_-_Ednist_bezpeky_v_Evrosoyuzi.htm.
5. Кузьменко О. М. Епістемологічний аспект економічної сек'юритології [Електронний ресурс] / О. М. Кузьменко // Стратегія підприємства: зміна парадигми управління та інноваційні рішення для бізнесу : матер. міжнар. наук.-прак. конф. – Режим доступу : <http://www.slideshare.net/alegre380/2-27863215>.
6. Ляшенко О. М. Концептуалізація управління економічною безпекою підприємства : [монографія] / О. М. Ляшенко. – Луганськ : СЛУ ім. В. Даля, 2011. – 400 с.
7. Погорелов Ю. С. Передумови формування конвергентно-прагматичного підходу до розуміння економічної безпеки підприємства / Ю. С. Погорелов, В. В. Вахлакова // Współpraca europejska / European cooperation. – 2016. – Vol. 5 (12). – С. 20-34.
8. Тирала П. Сучасні чинники безпеки держави / П. Тирала, А. Ліманський, І. Драбик // Інвестиції: практика та досвід. – 2011. – № 23. – С. 19-22.
9. Definition of economic security [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lexicon.ft.com/Term?term=economic-security>.
10. Definitions: What we mean when we say “economic security” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ilo.org/public/english/protection/ses/.../definition.pdf>.
11. Korzeniowski L. F. Dynamic model of security / L. F. Korzeniowski // Securitatea informatională. 2011. Conferința Internațională, ediția a VIII-a, 4 mai 2011. – pp. 8-11, [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.security.ase.md/materials/si2011/Security_inform_2011_Pages_8_-_11.pdf
12. Korzeniowski L. F. Securitylogy as a scientific discipline. The concept of safety / L. F. Korzeniowski, [Електронний ресурс]. – Режим доступу : sm.aos.sk/images/dokumenty/archiv_cisel/1_2007/7.pdf.
13. Kovacova L. Fundamentals of security education in the process of globalization / L. Kovacova, V. Klimo // Праці Одеського політехнічного університету. – 2013. – Вип. 2 (41). – С. 217-222.

14. Tyrała, P. *Securitology. Bezpieczeństwo kompleksowe* / P. Tyrała. – Wyd. Max – Druk Rzeszów, 2010.
15. What is Economic Security? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.icrc.org/en/document/introduction-economic-security>.

References

1. Academic Collegiate Dictionary (1970-1980), available at: <http://sum.in.ua/s/bezpeka> (access date January 25, 2017).
2. Holikov, I.V. (2014), "The essence and evolution of the concept of economic security", *Problemy ekonomiky*, no. 1, pp. 309-314.
3. Varnalii, Z.S., Melnyk, P.V., and Taranhul, L.L. (2009), *Ekonomichna bezpeka* [Economic security], Znannia, Kyiv, Ukraine, 647 p.
4. Kozhenevsky, L. "Securitology is the science of security", available at: http://www.ua-ed.narod.ru/Kozhenyovskiy_L_-_Ednist_bezpeky_v_Evrosoyuzi.htm. (access date January 25, 2017).
5. Kuzmenko, O.M. "Epistemological aspect of economic securitology" *Zbirka dopovidei na Mizhnarodnii ekonomichnii konferentsii* [Conference Proceedings of the International Economic Conference], *Mizhnarodna ekonomichna konferentsiia* [International economic conference], Kyiv National Economic University, available at: <http://www.slideshare.net/alegre380/2-27863215>. (access date January 25, 2017).
6. Liashenko, O.M. (2011), *Kontseptualizatsiia upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva* [Conceptualizing of management of enterprise economic security], V. Dal ENU, Lugansk, Ukraine, 400 p.
7. Pohorelov, Yu.S., and Vakhlakova, V.V. (2016), "Prerequisites of forming convergent-pragmatic approach to understanding of enterprise economic security", *Współpraca europejska / European cooperation*, no. 5(12), pp. 20-34.
8. Tyrała, P., Limanskyi, A., and Drabik, I. (2011), "Current factors of state security", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 23, pp. 19-22.
9. Definition of economic security, available at: <http://lexicon.ft.com/Term?term=economic-security> (access date January 25, 2017).
10. Definitions: What we mean when we say "economic security". available at: <http://www.ilo.org/public/english/protection/ses/.../definition.pdf> (access date January 25, 2017).
11. Korzeniowski, L. F. (2011), Dynamic model of security // *Securitatea informatională. Conferința Internațională, ediția a VIII-a, 4 mai 2011*, available at: http://www.security.ase.md/materials/si2011/Security_inform_2011_Pages_8_-11.pdf (access date January 25, 2017).
12. Korzeniowski, L. F. (2007), "Securitology as a scientific discipline. The concept of safety", available at: sm.aos.sk/images/dokumenty/archiv_cisel/1_2007/7.pdf (access date January 25, 2017).
13. Kovacova, L. and Klimo, V. (2013), "Fundamentals of security education in the process of globalization", *Pratsi Odeskoho politekhnichnoho universytetu*, no. 2 (41), pp. 217-222.
14. Tyrała, P. (2010), *Securitology. Bezpieczeństwo kompleksowe*. Wyd. Max – Druk Rzeszów.
15. What is Economic Security?, available at: <https://www.icrc.org/en/document/introduction-economic-security> (access date January 25, 2017).

Олійничук О.І. СЕК'ЮРИТОЛОГІЯ ТА ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА

Мета. З'ясування сучасного стану наукових розробок і новітнього розуміння безпекознавства, виявлення наявних течій у науковій думці та формулювання авторського висновку щодо його концептуальних аспектів, доповнення наукового апарату вчення про безпеку і, зокрема, в економічному спрямуванні.

Методика дослідження. У процесі дослідження використано загальнонаукові та специфічні методи пізнання, а саме: аналіз та синтез, історичний метод (при дослідженні розвитку концепції економічної безпеки), метод дефініцій (для формулювання визначення об'єкта, предмета, мети сек'юритології, поняття «економічна безпека»).

Результати. Обґрунтовано, що в умовах незворотної глобалізації закономірним є розвиток нових ідеологій щодо буття людства та людини зокрема. Серед них помітне місце займає нова наука «сек'юритологія». Визначено, що під об'єктом сек'юритології запропоновано розуміти функціонування окремого суб'єкта та (чи) спільноти, а також явища, що впливають на його якість і тривалість, а предметом – сукупність аспектів, які тією чи іншою мірою позначаються на безпечному функціонуванні окремого суб'єкта та (чи) спільноти. Виявлено, що наукові розвідки із сек'юритології зачіпають різні сфери життєдіяльності і, зокрема, економічну, що дозволяє виокремити економічну сек'юритологію як потужну течію у науковій думці сучасності. Встановлено, що ключовим поняттям економічної сек'юритології є поняття «економічна безпека», яке може бути визначене як стан захищеності суб'єкта економічних відносин від дії негативних факторів як економічного, так і неекономічного характеру.

Наукова новизна. Обґрунтовано авторське визначення об'єкта, предмета, мети науки «сек'юритологія», що доповнює науковий апарат вчення про безпеку і, зокрема, в економічному спрямуванні через обґрунтування авторської позиції щодо тлумачення поняття «економічна безпека».

Практична значущість. Отримані висновки підтверджують важливість розвитку науки «сек'юритологія», яка допомагає популяризувати форму світогляду індивідуума, що дозволяє забезпечити безпечний розвиток всіх сфер життєдіяльності, в тому числі й економічної.

Ключові слова: безпека, загрози, ризики, сек'юритологія, економічна сек'юритологія, економічна безпека.

Oliynychuk O.I. SECURITOLGY AND ECONOMIC SECURITY

Purpose. The aim of the scientific research is to find out the current state of scientific developments and latest understanding of the security studies, identify existing trends in scientific thought and formulate the author's conclusion about the conceptual aspects, supplement scientific apparatus of security doctrine, particularly in economic area.

Methodology of research. There were used general scientific and specific methods, namely the analysis and synthesis, historical method (during the study of evolution of the economic security concept), the method of definitions (to formulate the definitions of the object, subject, aim of securitology, and the concept of "economic security").

Findings. There was proved that development of new ideologies about life and in particular human rights is logical in terms of irreversible globalization. Among them new science "securitology" has a prominent place. The functioning of individual subject and (or) community and also phenomena that affect the quality and duration was suggested to understand as an object of securitology. The set of aspects that affect the safe functioning of individual subject and (or) community was suggested to consider the securitology subject. Scientific securitology exploration refers to various aspects of life and, in particular, economic, which allows highlighting economic securitology as a powerful flow of scientific thought of nowadays. The key concept of economic securitology is the concept of "economic security", which can be defined as the state of protection of economic relations subject from the effects of various negative factors both economic and non-economic.

Originality. The author's definitions of object, subject, and purpose of science "securitology" were formulated, which complements the scientific apparatus of the security doctrine and, in particular, in its economic direction through the author's position reasoning on the interpretation of the concept of "economic security".

Practical value. The findings confirm the importance of development of science "securitology", which helps to promote the form of individual vision that allows providing safe development of all spheres of human activity, including economic.

Key words: security, threats, risks, securitology, economic securitology, economic security.

Олийнычук А.И. СЕК'ЮРИТОЛОГИЯ И ЭКОНОМИЧЕСКАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ

Цель. Выяснение современного состояния научных разработок и новейшего понимания учения о безопасности, выявление имеющихся течений в научной мысли и формулирование авторского заключения о его концептуальных аспектах, дополнение научного аппарата учения о безопасности и, в частности, в экономическом направлении.

Методика исследования. В процессе исследования использованы общенаучные и специфические методы познания, а именно: анализ и синтез, исторический метод (при исследовании развития концепции экономической безопасности), метод дефиниций (для формулирования определения объекта, предмета, цели сек'юритологии, понятия «экономическая безопасность»).

Результаты. Обосновано, что в условиях необратимой глобализации закономерным является развитие новых идеологий по бытию человечества и человека в частности. Среди них заметное место занимает новая наука «сек'юритология». Под объектом сек'юритологии предложено понимать функционирование отдельного субъекта и (или) сообщества, а также явления, влияющие на его качество и продолжительность, а предметом – совокупность аспектов, которые в той или иной степени сказываются на безопасном функционировании отдельного субъекта и (или) сообщества. Выявлено, что научные исследования с сек'юритологии затрагивают различные сферы жизнедеятельности и, в частности, экономическую, что позволяет выделить экономическую сек'юритологию как мощное течение в научной мысли современности. Установлено, что ключевым понятием экономической сек'юритологии является понятие «экономическая безопасность», что может быть определено как состояние защищенности субъекта экономических отношений от действия негативных факторов как экономического, так и неэкономического характера.

Научная новизна. Обосновано авторское определение объекта, предмета, цели науки «сек'юритология», что дополняет научный аппарат учения о безопасности и, в частности, в экономическом направлении через обоснование авторской позиции относительно толкования понятия «экономическая безопасность».

Практическая значимость. Полученные выводы подтверждают важность развития науки «сек'юритология», которая помогает популяризовать такую форму мировоззрения индивідуума, которая позволяет обеспечить безопасное развитие всех сфер жизнедеятельности, в том числе и экономической.

Ключевые слова: безопасность, угрозы, риски, сек'юритология, экономическая сек'юритология, экономическая безопасность.